

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1463/2020
31.03.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Слађане Накић Момировић, председника већа, Марине Милановић и Драгане Бољевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога заступа др Енике Вег, адвокат из ..., против туженог НИС АД Нови Сад, кога заступа Миодраг Војновић, адвокат из ..., ради поништаја решења, враћања на рад, утврђења радног односа и накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1923/19 од 07.10.2019. године, у седници већа одржаној дана 31.03.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1923/19 од 07.10.2019. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 1210/2014 од 21.12.2018. године, делимично је усвојен тужбени захтев, поништено решење туженог од 04.04.2014. године о отказу уговора о раду тужиоцу. Обавезан је тужени да тужиоцу накнади штету због незаконитог отказа уместо враћања на рад у износу од 2.477.032,00 динара са затезном каматом од пресуђења до исплате. Обавезан је тужени да тужиоцу накнади штету због незаконитог отказа у виду изгубљене зараде за период од престанка радног односа до подизања тужбе са спецификацијом по месецима са затезном каматом од дана подизања тужбе до исплате и да тужени за тужиоца код надлежних установа на наведене износе изгубљене зараде и наведени период уплати припадајуће доприносе за обавезано социјално осигурање. Одбијен је тужбени захтев у делу у којем је предложено враћање тужиоца на рад за туженог и утврђење радног односа на неодређено време између странака, те поништај одлуке туженог о забрани рада и уласка тужиоца у пословну просторију туженог и досуђење накнаде штете због незаконитог отказа у виду изгубљене зараде за период од престанка радног односа до подизања тужбе преко досуђених износа до траженог износа од 400.000,00 динара. Обавезан је тужени да тужиоцу накнади парничне трошкове у износу од 35.000,00 динара са затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате. Тужилац је ослобођен обавеза плаћања трошкова судских такси у овој парници.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1923/19 од 07.10.2019. године усвојена је жалба туженог, преиначена првостепена пресуда и одбијен тужбени захтев

ради поништаја решења туженог од 14.04.2014. године, захтев да тужени накнади тужиоцу штету због незаконитог отказа са каматом и уплату доприноса. Одбијена је жалба тужиоца и првостепена пресуда потврђена у одбијајућем делу. Обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове првостепеног парничног поступка у износу од 67.500,00 динара и обавезан тужилац да туженом накнади трошкове жалбеног поступка у износу од 33.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену благовремено је изјавио ревизију тужилац због битних повреда одредаба парничног постука, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, погрешне примене материјалног права и одлуке о трошковима парничног поступка.

Тужени је поднео одговор на ревизију.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном постуку и налази да је ревизија неоснована.

У спроведеном поступку нема битних повреда одредби парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју Врховни касациони суд у поступку по ревизији води рачуна по службеној дужности. Паушални су, недокументовани и супротни стању у списима наводи тужиоца о забрани слободe приступа тужиоца у зграду суда, приступу на рочишту у писарницу, надзор над кретањем тужиоца у суду, забрана доставе судских писмена, забрана саслушања тужиоца као странке итд. Побијана одлука је донета прихватањем чињеничног стања из првостепеног поступка, које није измењено побијаном пресудом услед чега није учињена битна повреда поступка непримењивањем одредби о обавезном отварању расправе пред другостепеним судом из члана 383. став 3. Закона о парничном поступку. Нису учињене ни друге указане битне повреде поступка непримењивањем или неправилном применом одредби парничног поступка које су биле или могле бити од утицаја на доношење законите и правилне пресуде.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац је био у радном односу код туженога према уговору о раду од 01.07.2004. године са анексима. Тужилац је обављао послове ... у Сектору за ..., Дирекције туженог за ... у Функцији за Тужени послодавац је отказао тужиоцу уговор о раду решењем од 22.08.2013. године. У току парнице за поништај отказа и накнаду штете тужилац је враћен на рад код туженог 09.01.2014. године решењем Министарства рада, Инспекције рада до правноснажног окончања радног спора. Након враћања на рад тужиоцу је решењем туженог поново отказан уговор о раду са анексима решењем послодавца од 04.04.2014. године због више повреда радних обавеза и повреда дисциплине уз претходну доставу упозорења. Тужиоцу је поред осталог стављено на терет да је 22.01.2014. године електронском поштом доставио три захтева за покретање поступка спречавања злостављања на раду (раније поднета 2013. године у којима је као злостављача означио запослене ББ и ВВ и бившег запосленог ГГ) на више е-mail адреса код туженог укључујући и адресе Јединствене синдикалне организације Нафтагас Нови Сад, Синдиката „Независност“, СОС линије са захтевом да се доставе другим синдикатима иако је била покренута процедура ради утврђења злостављања на раду, чиме је повредио тајност поступка, злоупотребивши права на заштиту од злостављања на раду, противно члану 17. став 4.

Закона о спречавању злостављања на раду и својом кривицом извршио поред осталих и повреду радне обавезе из члана 71. став 1. тачка 2. (ако запослени учини кривично дело на раду или у вези са радом или ако запослени учини било коју од повреда радне обавезе која истовремено има обележја било ког кривичног дела, привредног приступа или прекршаја предвиђеног законом). тачке 4) одавање пословне, службене или друге тајне утврђене законом, одговарајућим актом и одлуком послодавца о чему је запослени на време и писаним путем упознат), члана 74. став 1. тачка 7. (злостављање других запослених као и злоупотребу права на заштиту од злостављања у складу са Законом о спречавању злостављања на раду) Колективног уговора туженог и члана 21. став 3. тачка 2. подтачка д) (ако запослени ода пословну, службену или другу тајну утврђену законом одговарајућим актом или Одлуком послодавца о чему је запослени на време и писаним путем упознат) уговора о раду. Истовремено тужиоцу је стављено на терет и да је користећи се службеном преписком у оквиру Сектора за ... свим запосленима у сектору достављао низ мејлова са увредљивим ставовима или коментарима на рачун руководиоца, рада у оквиру Функције за ..., те ... струке у целини у НИС Нови Сад, због чега је четворо запослених изричито тражило од тужиоца да престане да их омета у раду достављањем такве врсте преписке чиме је тужилац својом кривицом учинио повреде радне обавезе из члана 74. став 1. тачка 2. (ометање других запослених у раду) Колективног уговора туженог и члана 21. став 3. тачка 3. подтачка б) (ако омета друге запослене у раду) уговора о раду. Наведено је да је својим самовољним поступањем на описани начин тужилац вршио нарушавање радне дисциплине и несметано одвијање радног процеса, што је утицало на лош начин на окружење и друге колеге чиме је запослени испољио понашање које је такво да не може да настави рад код послодавца у смислу члана 179. став 1. тачка 3. Закона о раду. Утврђено је да је тужилац доставом спорне документације учинио доступним и јавним податке о покретнутој процедури утврђења злостављања на раду и да јесте свакодневно достављао запосленима електронску пошту са увредљивом оценом руководиоца.

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 2055/13 од 17.05.2017. године поништено је претходно решење туженог од 22.08.2013. године, тужени је обавезан да тужиоца врати на рад и да му накнади штету у виду изгубљене зараде. Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2071/17 од 02.11.2017. године преиначена је наведена пресуда одбијањем захтева тужиоца за враћање на рад док је у преосталом делу правостепена пресуда потврђена. Ревизија туженог одбијена је пресудом Врховног касационог суда Рев2 763/18 од 27.12.2018. године. Пресудом Вишег суда у Новом Саду П1 172/14 од 04.09.2017. године потврђеном пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2566/17 од 20.11.2017. године одбијен је тужбени захтев овде тужиоца против истог туженог за утврђење злостављања на раду (за период од септембра 2012. године до подношења тужбе у том спору).

Првостепеном пресудом у овој парници је утврђено да је тужилац од низа повреда радних обавеза и радне дисциплине које су му стављене на терет оспореним решењем учинио неке од дисциплинских преступа и то: повреду тајности поступка за заштиту од злостављања на раду чиме је извршио повреду радне обавезе „злоупотреба права на заштиту од злостављања“ и да је изношењем оптужујућих навода према запосленима без ваљаних доказа“, извршио повреду радне обавезе у виду понашања запосленог супротно одредбама закљученог уговора о раду“ и ометање других

запослених у раду свакодневним слањем мејлова који се нису тицале процеса рада и њих самих реметећи радну дисциплину. Међутим, иако је тужилац учинио повреде радних обавеза и дисциплине, првостепени суд је усвојио тужбени захтев налазећи да тужиоцу исти уговор о раду није могао бити отказан два пута, прво решењем од 22.08.2013. године, а затим 04.04.2014. године пре окончања парнице за првобитно дати отказ, што оспорено решење туженог чини незаконитим.

По оцени Врховног касационог суда правилно је побијаном одлуком примењено материјално право преиначењем првостепене пресуде и одбијањем тужбеног захтева у целости. Правилна је оцена другостепеног суда да је враћањем тужиоца на рад по одлуци Инспекције рада између странака успостављен привремени радно правни однос са свим карактеристикама по Закону о раду чија је дужина условљена исходом поступка за поништај решења о претходно датом отказу. Враћањем на рад услед одлагања извршења претходно датог отказа, тужилац је стекао до коначне одлуке суда о законитости отказа датог 22.08.2013. године сва права али и обавезе из области рада услед чега је законито санкционисање накнадно учињених повреда радних обавеза и дисциплине новим отказом. Оспорено решење стога има правни значај отказа радног односа и законито је, јер је дато у законитој процедури и по законском основу, утврђеном од стране оба нижестепена суда.

Послодавац може према одредбама члана 179. тачка 2. и 3. Закона о раду („Сл. гласник РС“ бр. 24/2005, 61/2005, 54/2009 и 32/2013) запосленом да откаже уговор о раду ако за то постоји оправдани разлог који се односи на радну способност запосленог, његово понашање и потребе послодавца, и то: ако запослени својом кривицом учини повреду радне обавезе утврђену општим актом или уговором о раду; и/или ако запослени не поштује радну дисциплину прописану актом послодавца, односно ако је његово понашање такво да не може да настави рад код послодавца. Према члану 74. Колективног уговора туженог (пречишћена верзија из 2013. године) запосленом се може отказати уговор о раду ако не поштује радну дисциплину поред осталог и у случају: ометања других запослених у раду (тачка 2), понашања према осталим запосленима и странкама супротно одредбама закљученог уговора о раду (тачка 6.) и злостављања других запослених, као и услед злоупотребе права на заштиту од злостављања у складу са Законом о спречавању злостављања на раду (тачка 7).

Нижестепеним пресудама је утврђено да је тужилац извршио описане радње повреде радне дисциплине повредом тајности поступка за заштиту од злостављања на раду и да је вршио ометање других запослених у раду свакодневним слањем електронске поште запосленима, оптужујуће садржине, невезане за процес рада, које су детаљно описане оспореним решењем и претходно датим упозорењем. Тужиоцу је пре отказа достављено упозорење у смислу члана 180. Закона о раду на које се тужилац писмено изјаснио. За престанак радног односа довољно је утврђење једне од повреда радне обавезе или радне дисциплине. У овом случају за отказ је постојао оправдан разлог који се односи на понашање тужиоца у смислу члана 179. Закона о раду. Са изложеног, супротно наводима ревизије тужиоцу је у законито спроведеном поступку престао радни однос по законском основу и правилно је побијаном одлуком одбијен тужбени захтев за поништај решења о отказу. Како је утврђена законитост престанка радног односа тужиоца правилно је побијаном одлуком одбијен и тужбени захтев за накнаду штете због незаконитог отказа и уплату доприноса.

Како се ни осталим ревизијским наводима не доводи у сумњу правилност и законитост побијане одлуке одлучено је као у изреци пресуде на основу члана 414. став 1. Закона о парничном поступку.

**Председник већа - судија
Слађана Накић Момировић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић